

| Sayı 13
13.07.2024

İdare Hukuku Hafta Sonu Bülteni

Bilgi Edinme Hakkı

“Bilgi edinme hakkı, yönetilenlerin yönetenleri denetleyebilmesinin, dolayısıyla hukukun üstünlüğünün sağlanabilmesinin çok önemli bir aracı olarak işlev görmektedir. Bilgi edinme hakkı, devletin demokratik niteliğinin geliştirilmesi ve bireyin temel hak ve özgürlüklerinin korunması hususlarında önemli bir rol oynadığından, demokratik hukuk devletinde vazgeçilmez bir hak niteliğine sahip bulunmaktadır.” (AYM, E.2013/114, K.2014/184, 04/12/2014, § 37)

Öne Çıkan Başlıklar

- YÖK, üniversitelerde ikinci öğretim programlarını kapattı (s. 3)
- Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı ve İdari Yargı Ön Sınavı İlanı yayımlandı (s. 3)
- AYM, akademisyen olan başvurucunun üniversitede bildiri dağıtması ve afiş asması nedeniyle disiplin cezası ile cezalandırılmasını ifade özgürlüğünün ihlali olarak değerlendirdi (s. 4)
- AİHM, Selçuk/Türkiye davasında, oybirliğiyle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2. maddesinin (yaşam hakkı) esastan ve usulden ihlal edilmediğine karar verdi (s. 6)
- Fransız kanalı CNEWS'te yayınlanan bir tartışma programında sarf edilen “göçmen karşıtı” sözler nedeniyle Fransız regülasyon otoritesi tarafından kanala 60.000 avro para cezası verildi (s. 6)

İçindekiler

İdare Hukuku

Seçilmiş Gazete Başlıkları

Bu bölümde okuyucuların idare hukukunun günlük hayattaki uygulamalarını takip edebilmesi amaçlanmaktadır.

Seçilmiş Yargısal İçtihatlar

Bu bölümde okuyucuların idare hukukunu etkileyen Anayasa Mahkemesi ve Danıştay kararlarını takip edebilmesi amaçlanmaktadır.

Karşılaştırmalı Hukuk

AİHM, Avrupa Konseyi ve AİHM

Bu bölümde okuyucuların Türk idare hukukunu etkilemesi muhtemel olan Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi mevzuat çalışmalarını ve AİHM kararlarını takip edebilmesi amaçlanmaktadır.

Conseil d'Etat ve Fransız İdaresi

Bu bölümde okuyucuların Türk İdare Hukukunu etkileme imkânı bulunan karşılaştırmalı idare hukuku gelişmelerinin takip edilmesi amaçlanmaktadır.

Bülten, idare hukukuna ilişkin görülen gelişmeleri derleme ve ilgisine, kaynağına ulaşılabilir özet veriler sunma amacını taşımaktadır.

Editör:

Ahmet EĞİLMEZ

Gazete Başlıkları

SEÇİLMİŞ GAZETE BAŞLIKLARI

1. Türk Sivil Havacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair 7519 sayılı Kanun Resmî Gazete’de yayımlanarak [yürürlüğe girdi](#).
2. 15 Temmuz Demokrasi ve Milli Birlik Günü dolayısıyla Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından yürütülen kimi hizmetlerden bedel alınmamasına ilişkin 8725 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı [yayımlandı](#).
3. Millî Eğitim Bakanlığı Denklik Yönetmeliği [yürürlüğe girdi](#).
4. Millî Eğitim Bakanlığı Özel Motorlu Taşıtlı Sürücüler Kursu Yönetmeliğinde yapılan değişiklikler Resmî Gazete’de [yayımlandı](#).
5. Cumhurbaşkanı tarafından 5 ilin valisi [değiştirildi](#).
6. Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik Resmî Gazete’de yayımlanarak [yürürlüğe girdi](#).
7. 11 Temmuz Srebrenitsa Soykırımını Uluslararası Düşünme ve Anma Günü ile İlgili 2024/8 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi Resmî Gazete’de [yayımlandı](#).
8. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu tarafından verilen [10930](#) ve [10932](#) sayılı kararlar Resmî Gazete’de yayımlandı.
9. YÖK, ikinci öğretim programlarını [kapattı](#).
10. Ehliyet sınavında yeni düzenlemeler [yapıldı](#).
11. “İBB'nin, ihtiyaç fazlası minibüs ve dolmuşları taksiye dönüştürme projesi kapsamında alınan UKOME kararlarının iptali için esnaf odasının açtığı davayı reddeden 10. İdare Mahkemesi'nin kararı, Bölge İdare Mahkemesi tarafından hükme bağlandı. İlk derece mahkemesinin kararı, Bölge İdare Mahkemesi tarafından [onaylandı](#).”
12. “İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin Temmuz ayı son meclis toplantısında oy çokluğuyla alınan karar çerçevesinde, 30 yaşından gün almış olan kişiler indirimli öğrenci kartını kullanamayacak. 30 yaşını geçen öğrencilere tam karta oranla yüzde 10 indirim, aylık abonmanda ise yüzde 82 indirim [sağlanacak](#).”
13. Dünya Sağlık Örgütü'ne göre Kovid-19 hâlâ dünya çapında haftada yaklaşık 1.700 kişiyi [öldürüyor](#).
14. Hukuk Mesleklerine Giriş Sınavı ve İdari Yargı Ön Sınavı İlanı [yayımlandı](#).
15. İBB ile İstanbul Barosu arasında, adli yardımda görev alan avukatların beklemekte olan vekalet ücretlerinin ödenmesi amacıyla bir protokol imzalanacağı [belirtildi](#).
16. Kişisel Verileri Koruma Kurumu tarafından yayınlanan bültenin 4. sayısı kamuoyuna [paylaşıldı](#).

SEÇİLMİŞ YARGISAL İÇTİHATLAR

AYM

(Mahiye Sevin Bayraktar ve Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası, B. No: 2020/2264, 19/3/2024, § 15-17)

Başvuru konusu, akademisyen olan başvurucunun üniversitede bildiri dağıtması ve afiş asması nedeniyle disiplin cezası ile cezalandırılmasının ifade özgürlüğünü ihlal ettiği iddiasına ilişkindir.

AYM, somut olayda, başvuruya konu müdahalenin kanunilik şartını sağlamadığı tespitinden hareketle Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar vermiştir.

Mahkeme, kanun koyucunun kamu görevinden çıkarma cezasını düzenlediği bentte öğretim elemanı sıfatına açıkça yer veren ayrı bir fiil ihdas ederken diğer disiplin cezaları bakımından bu yöntemi izlemediğini gözönüne alarak başvuru konusu cezayı gerektiren fiilin '657 sayılı Kanundaki fiillere ilave olarak...' ibaresi yoluyla öğretim elemanları hakkında uygulanmasının mümkün olup olmadığının belirli ve öngörülebilir olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Anayasa Mahkemesi müdahalenin dayanağı "657 sayılı Kanundaki fiillere ilave olarak..." ibaresini Anayasa'ya aykırılık iddiasıyla incelediği iptal davasında aynı gerekçelerle ibarenin iptaline karar vermiştir (AYM, E.2017/33, K.2019/20, 10/04/2019, §§ 18-40)

(Mehmet Selim Acet, B. No: 2020/10101, 8/2/2024, § 38-40)

Başvuru konusu, yapılan haberler nedeniyle şeref ve itibarının korunması hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

AYM, somut olayda, Anayasa'nın 17. maddesinin birinci fıkrasında güvence altına alınan kişinin şeref ve itibarının korunması hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Mahkeme, başvuru konusu uyuşmazlıkta, derece mahkemesinin 5.000 TL olarak belirlediği manevi tazminat miktarı ile başvurucunun uğradığı zararlar arasında açık bir orantısızlık olduğunu, hükmedilen tazminatın haklar arasında denge kurmaktan uzak olduğunu değerlendirmiştir.

Mahkeme, kişilik haklarına yönelik haksız bir eylem söz konusu olduğunda derece mahkemelerinin tatmin duygusu yanında caydırıcılık oluşturacak oranlarda manevi tazminat takdir etmelerinin zaruri olduğunu değerlendirmektedir. Sonuç olarak başvuruya konu *davada verilen kararın ihlalin sebebiyet verdiği zararı gidermeye elverişli olmadığı, anayasal hakların korunması bakımından yetersiz olduğu değerlendirildiğinden* başvurucunun manevi varlığının korunması bakımından devletin pozitif yükümlülüğünün yerine getirildiği söylenemeyecektir.

(Bika Servis Oto Onarımı ve Yedek Parça Tic. Ltd. Şti. (2), B. No: 2020/8510, 20/3/2024, § 19-21)

Başvuru konusu, idari para cezasına karşı açılan iptal davasında davanın sonucuna etkili iddianın kararda karşılanmaması nedeniyle gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

AYM, somut olayda, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkı kapsamındaki gerekçeli karar hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Mahkemeye göre, somut olayda başvurucunun uyuşmazlığın sonucunu etkileyebilecek nitelikteki iddiasının ilk derece mahkemesince kararda tartışılmadığı ve buna gerekçe oluşturulmadığı gibi Bölge İdare Mahkemesince de karşılanmadığı

görülmüştür. Bu itibarla başvuru konusunun uyuşmazlığın sonucuna etkili iddia ve itirazlarının ilgili ve yeterli gerekçe ile karşılanmadığı anlaşıldığından gerekçeli karar hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

(Rukiye Ortayazıcı, B. No: 2020/37034, 17/4/2024, § ...)

Başvuru konusu, şikâyetçi olunan kamu görevlileri hakkındaki idari soruşturma dosyasıyla ilgili bilgi edinme talebinin reddedilmesi nedeniyle özel hayata saygı hakkı ile adil yargılanma hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

AYM, somut olayda, Anayasa'nın 20. maddesinde güvence altına alınan özel hayata saygı hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Mahkemeye göre, "4982 sayılı Kanun'un 7. maddesi ile 19. maddesinin gerekse de kanuni bir dayanağı olmamasına rağmen Kurula başvurusu gerektiğine dair gerekçelerin başvuru konusunun özel hayata saygı hakkına yapılan müdahalenin kanuni dayanağı olarak kabul edilmesi mümkün görünmemektedir. Aynı zamanda söz konusu müdahalenin meşru bir amacı olduğu da idari makamlarca gösterilememiştir. Başvuruya konu bilgi edinme talebinin kesin nitelikteki bir yargı kararı bulunmasına rağmen idari makamlarca reddedilmesi bakımından ileri sürülen gerekçelerin başvuru konusunun özel hayata saygı hakkına müdahale yönünden ilgili ve yeterli olmadığı görülmüştür. Bu itibarla söz konusu müdahalenin başvuru konusunun özel hayata saygı hakkına yönelik haksız bir müdahale olduğu, bunun zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılamadığı, dolayısıyla demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olmadığı sonucuna varılmıştır."

SEÇİLMİŞ KARŞILAŞTIRMALI HUKUK GELİŞMELERİ

Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi

Avrupa Birliği (AB), Elon Musk'ın sahibi olduğu X sosyal medya platformunun Birlik çevrim içi içerik kurallarına aykırı davrandığını [bildirdi](#).

Savinovskikh ve Diğerleri / Rusya (Başvuru No. 16206/19)

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Savinovskikh ve Diğerleri / Rusya (Başvuru No. 16206/19) davasında, oybirliğiyle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 8. maddesinin (özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı) ihlal edildiğine hükmetti.

Dava, o tarihte dört ve beş yaşlarında olan D.D. ve K.K. isimli iki çocuğun, koruyucu ebeveynlerinin transseksüel bir kişi olması ve cinsiyet geçiş süreci geçirmiş olması gerekçesiyle velayetlerinin geri alınması ve koruyucu bakım sözleşmelerinin feshedilmesiyle ilgiliydi.

Mahkeme, "söz konusu çocukların ciddi sağlık sorunlarından muzdarip olduklarını, doğumda terk edildiklerini ve sırasıyla bir ve üç yaşlarında başvuranın ailesinin yanına yerleştirilmelerine kadar kamu kurumlarında yaşadıklarını gözlemlemiştir. AİHM'e göre, çocukları başvuranın bakımından alma kararı, herhangi bir bireysel uzman raporu veya cinsiyet kimliği değişikliğinin çocukların psikolojik sağlığı ve gelişimi üzerindeki etkisine ilişkin herhangi bir bilimsel çalışma ile desteklenmemiştir. Yerel mahkemeler, gerekçelerini öncelikle, aynı cinsiyetten bir çiftin koruyucu aile olmak için onay almasının yasal olarak imkânsız olduğu gerçeğine dayandırmıştır. Çocukların başvurana ve ailesinin diğer üyelerine duyabilecekleri sevgiyi dikkate

almamışlardır. Mahkeme, ulusal makamların, çocuklar için en iyi çözümü ararken, aile durumunun bir bütün olarak kapsamlı bir incelemesini yapma ve her bir kişinin ilgili menfaatlerini uygun bir şekilde dengeleme yükümlülüklerini yerine getirmediklerine karar vermiştir.”

Selçuk/Türkiye (Başvuru No. 23093/20)

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Selçuk/Türkiye (Başvuru No. 23093/20) davasında, oybirliğiyle Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 2. maddesinin (yaşam hakkı) esastan ve usulden ihlal edilmediğine karar verdi.

Dava, “10 Ekim 2015 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilen bir intihar saldırısıyla ilgiliydi. Mahkeme, özellikle, 10 Ekim 2015 tarihinde bir gösteriye katılacak olanların hayatlarına yönelik belirli, somut ve yakın bir tehdidin yokluğunda, yetkililerin kişilerin ve malların güvenliğini sağlamak için gerekli makul önlemleri aldığına karar vermiştir. Dolayısıyla, Türk makamları Sözleşme'nin 2. maddesi kapsamındaki asli yükümlülüklerini ihlal etmemiştir.”

“Mahkeme, 2. maddenin usule ilişkin kısmıyla ilgili olarak, Türk hukuk sisteminin başvurana, ceza yargılamasına ek olarak, hem 5233 sayılı Kanun hem de 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 11 ila 13. maddeleri ile bağlantılı olarak Anayasa'nın 125. maddesi uyarınca telafi edici hukuk yolları sağladığını kaydetmiştir. Bu nedenle, mevcut davada idare mahkemeleri tarafından sağlanan hukuk yollarının ‘etkili bir yargı sistemi’ koşullarını karşıladığı kabul edilebilir. Buna ek olarak, Mahkeme, başvurana sağlanan telafinin davanın koşullarına göre yeterli olduğunu değerlendirmiştir. Dolayısıyla, Sözleşme'nin 2. maddesi ne esastan ne de usulden ihlal edilmiştir.”

Fransız İdaresi, Fransız Danıştay'ı (Conseil d'Etat) ve İdare Mahkemeleri

Fransa

Fransız Medya ve Habercilik Şirketi CNEWS'te yayınlanan bir tartışma programında sarf edilen sözler nedeniyle Fransız regülasyon otoritesi (Görsel-İşitsel ve Dijital İletişim Düzenleme Kurumu) tarafından kanala 60.000 avro para cezası [verildi](#).

"La Matinale Week-End" programının 10 Aralık 2023 tarihinde yayınlanan izleme kaydı, göçmenlik yasa tasarısı üzerine bir tartışma sırasında ve ardından Rassemblement National ile ilgili bir bölüm sırasında, iki konunun sunucunun veya programdaki diğer kişilerin herhangi bir tepkisi olmadan "l'immigration tue" ("göçmenlik öldürür") dediğini göstermektedir.

Karara göre, iki konuk tarafından kullanılan "göçmenlik öldürür" ifadesinin, göçmen kökenli insanları bir bütün olarak ölümcül bir risk faktörü olarak göstermesi muhtemeldir. Göçmenleri tehlikeli insanlar sınıfına indirgeyen ve sette bulunan diğer insanlardan hiçbir tepki almayan bu tür bir damgalamanın, ırkları, milliyetleri veya etnik kökenleri nedeniyle onlara karşı nefreti kışkırtması ve ırkları, milliyetleri veya kökenleri nedeniyle onlara karşı ayrımcı davranışları teşvik etmesi muhtemeldir.